

INOVAȚIA SOCIALĂ, FACTOR AL DEZVOLTĂRII SOCIAL-ECONOMICE, UN PROGRAM DE CERCETARE PRIORITAR AL INSTITUTULUI DE CERCETARE A CALITĂȚII VIETII

LAURA GABRIELA STOICA

Începând din anul 2008, Institutul de Cercetare a Calității Vieții a lansat un program prioritar de cercetare pe o tematică de mare actualitate pentru întreaga comunitate științifică europeană: *Inovația socială, factor al dezvoltării social-economice*.

Acest program de cercetare este o continuare a preocupărilor cercetătorilor institutului nostru din domeniul dezvoltării sociale, demarate încă din anul 2005, când, sub coordonarea prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, a fost format un consorțiu interuniversitar având ca obiectiv principal dezvoltarea competențelor specialiștilor angajați în studiul dezvoltării sociale.

Grantul de cercetare CNCSIS, în cadrul căruia a fost format acest consorțiu – *Rețeaua de suport pentru programe de dezvoltare socială la nivel local și național* –, a facilitat constituirea **REȚELEI REPEDES – Rețeaua de Promovare și Evaluare a Dezvoltării Sociale**, primul consorțiu de cercetare din România care își propune promovarea și evaluarea dezvoltării sociale în România. Consorțiul este coordonat de Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea București și Institutul de Cercetare a Calității Vieții și are ca parteneri Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea din Oradea. Pe parcursul activităților proiectului, la acest consorțiu s-au adăugat alte facultăți de profil din țară care au participat activ la proiectul nostru: Universitatea din Pitești, Universitatea „Lucian Blaga”, Sibiu, Universitatea „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, Universitatea „Ovidius”, Constanța, Universitatea „Petre Andrei”, Iași, Universitatea „Andrei Șaguna”, Constanța.

Obiectivele proiectului au fost: I) realizarea unei rețele interuniversitare care să susțină programele de dezvoltare socială la nivel național și local – inițial formată doar din instituțiile participante la consorțiul, Rețeaua REPEDES și-a dublat numărul de instituții partenere, fiind formată din 11 universități și un institut de cercetare; II) contribuția la teoria și metodologia dezvoltării *Paradigmei dezvoltării sociale proiectate*; elaborarea de recomandări pentru creșterea

Adresa de contact a autorului: Laura Stoica, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România, e-mail: laura.stoica76@gmail.com; laurab@iccv.ro.

capacității de proiectare a dezvoltării sociale; III) promovarea culturii și competențelor pentru dezvoltarea socială proiectată; IV) constituirea unei baze de date de indicatori sociali care să susțină dezvoltarea socială. În cadrul proiectului a fost elaborat un curs de profil (***Diagnoza problemelor sociale și managementul programelor/proiectelor de dezvoltare socială***), care a fost pus la dispoziția tuturor universităților din țară și din Republica Moldova (11 universități au introdus acest curs, parțial sau integral, în programa proprie de învățământ).

Rezultatele activității consorțiului s-au materializat în publicarea a trei *lucrări de referință* pentru studiul tematicii dezvoltării sociale și pentru formarea unei culturi a dezvoltării sociale:

- Primul volum colectiv elaborat de echipa proiectului a fost ***O nouă provocare: dezvoltarea socială, C. Zamfir, L. Stoica (coord.), Iași, Editura Polirom, 2006*** (363 pag). Acest volum constituie prima culegere de studii care investighează paradigma dezvoltării sociale, abordând aspecte teoretice, metodologice și de politică a dezvoltării sociale. Lucrarea reprezintă o amplă sinteză a celor mai recente orientări în dezvoltarea socială, constituind un instrument de lucru pentru specialiștii în științele sociale și o resursă bibliografică utilă pentru studenții, masteranzii și doctoranzii facultăților de sociologie și asistență socială. La elaborarea acestui volum au participat 26 de autori.

- ***Enciclopedia dezvoltării sociale, C. Zamfir, S. Stănescu (coord.), Iași, Editura Polirom, 2007*** (661 pag). Enciclopedia include concepte și metode semnificative aparținând paradigmei dezvoltării sociale și reprezintă un instrument științific și didactic foarte important, adresându-se atât studenților cât și specialiștilor care acționează în domeniul social. Enciclopedia cuprinde 108 termeni semnificativi, la elaborarea sa participând un număr de 51 de autori din instituții universitare și de cercetare din țară și din străinătate (Canada, Franța, Marea Britanie, Moldova și Olanda).

- ***Proiectarea dezvoltării sociale. Ghid metodologic, C. Zamfir, L. Stoica, M. Stănculescu (coord.), Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Universitatea din București, Institutul Social Român, București, 2007*** (103 pag). Ghidul este conceput ca un instrument metodologic care oferă o imagine structurată a *procesului de dezvoltare planificată*, pe care orice instituție cu rol în dezvoltarea socială îl poate utiliza. Planificarea dezvoltării sociale, precum și evaluarea și monitorizarea orientării spre dezvoltare socială a instituțiilor este un demers nou, inovativ în peisajul cercetării științifice românești. Ghidul metodologic a fost elaborat de un colectiv format din 18 autori.

Imaginează. Creează. Inovează

Aceasta este deviza anului 2009 la nivelul Uniunii Europene. La data de 28 martie 2008 Comisia Europeană a adoptat propunerea de declarare a anului **2009 – Anul Creativității și Inovației în Europa**.

Anul European al Inovației – 2009 este un proiect care are ca principal obiectiv promovarea de demersuri creative și inovatoare în sectoare precum

educația și cultura, dar și în alte domenii sociale, cum sunt cercetarea, media, antreprenoriatul social, dezvoltarea rurală etc. Anul Inovației – 2009 – se înscrie în obiectivul central declarat al Uniunii Europene, *de construire a unei societăți europene, înalt coezivă, centrată pe cunoaștere, capabilă să soluționeze inovativ provocările cu care se confruntă.*

În contextul poziției slabe a României în clasificările europene privind nivelul producerii, asimilării și diseminării inovației – măsurat de *European Innovation Scoreboard (EIS)* –, abordarea tematicii inovației sociale prin mobilizarea expertizei existente în mediul academic și universitar capătă o importanță majoră. Inovația socială se confruntă, în România, cu deficite importante de cultură și competență suportivă, cu mecanisme legislative, organizaționale și politice deficitare din acest punct de vedere.

În acest context, pornind de la „zestrea” acumulată de echipa noastră de-a lungul ultimilor patru ani, echipa noastră a lansat un nou proiect de cercetare: **Inovația socială, factor al dezvoltării social-economice**, coordonat de prof. univ. dr. Cătălin Zamfir și cercetător științific III Laura Stoica. Acesta contribuie la dezvoltarea societății cunoașterii în România, mobilizând expertiza formată în cadrul rețelei interuniversitare formate cu ani în urmă, pentru a îmbina activitatea de producere de cunoștințe (inovare) cu cea de diseminare (comunicare) și de achiziționare/captare de cunoaștere (învățare) și aplicare a acesteia. Scopul echipei proiectului este crearea unei comunități de inovare și diseminare de cunoaștere, capabilă să reunească specialiști din mediul academic, economic, social și cultural și să realizeze transferul de cunoștințe și informații între instituții și organizații interesate, în vederea creșterii capacității și performanței de inovare în societatea românească.

Obiectivul central al proiectului îl constituie clarificarea conceptuală a domeniului inovației sociale, dezvoltarea metodologiei a inovațiilor sociale, identificarea factorilor stimulativi și blocați; analizarea unor studii de caz privind inovația socială în diferite sectoare sociale, precum și promovarea și formarea unei culturi a producerii și difuzării inovației, în contextul social actual.

La sfârșitul primului an al proiectului, ICCV a organizat o Conferință Internațională cu titlul ***Social innovation, factor of socioeconomical development***, în septembrie 2008. Această conferință a reprezentat un eveniment pentru comunitatea științifică, prin gradul ridicat de participare, numărul mare de studii și comunicări prezentate și interesul crescut al participanților pentru dialog și dezbateri pe tematica inovației sociale. Conferința a reunit peste 75 de cercetători și cadre didactice din toate centrele universitare din România, precum și din Republica Moldova, Italia, Franța și Finlanda.

În acest număr special al Revistei *Calitatea Vieții*, destinat tematicii inovației sociale, sunt publicate o parte dintre studiile prezentate cu ocazia acestei conferințe. Lucrările conferinței sunt prezentate pe larg în articolul care încheie acest număr special.

Acest număr special al Revistei *Calitatea Vieții* apare sub coordonarea prof. univ. dr. Cătălin Zamfir și cercetător științific III Laura Stoica.